

DS 5.1 Proučevanje bionomije vzhodnjaškega škržatka (*Orientus ishidae*) – na prostem

Namen

V okviru projekta FD GAMEPLANE, v DS 5.1 bomo v Z, SV in osrednji Sloveniji proučevali bionomijo vzhodnjaškega škržatka (*Orientus ishidae*) v nasadu jablan (če imamo možnost, zaradi manjše uporabe insekticidov, izberemo ekološki nasad ali nasad, kjer strategija zatiranja jabolčnega zavijača temelji na metodi zbeganja).

Metoda dela

Vizualno spremljanje preimaginalnih stadijev izleganja ličink vzhodnjaškega škržatka in ugotavljanje dolžine stopnje razvoja ličink (L1-L5)

Na vseh izbranih opazovanih lokacijah najmanj **enkrat tedensko** vizualno pregledamo minimalno 250 naključno izbranih listov gostiteljske rastline. Vzoredno je smiselno uporabiti tudi metodo stresanja (z namenom večje verjetnosti zaznavanja števila ličink). Namen spremljanja je ugotavljanje števila in odstotka posameznih stopenj ličink vzhodnjaškega škržatka (L1-L5). Vizualne preglede preimaginalnih stadijev izvajamo **od sredine meseca maja do konca julija**.

Spremljanje odraslih osebkov vzhodnjaškega škržatka z rumenimi lepljivimi ploščami

Odrasle osebkove vzhodnjaškega škržatka spremljamo z rumenimi lepljivimi ploščami proizvajalca Unichem. Na opazovano lokacijo postavimo najmanj 3 rumene lepljive plošče (RLP izobesimo na višino okoli 1,5 m od tal). Spremljanja izvajamo **od sredine meseca junija** (tik pred začetkom pojava prvih odraslih škržatkov) **do oktobra**. RLP redno pregledujemo in menjavamo na 14 dni.

Lokacije za spremljanje vzhodnjaškega škržatka (gostiteljska rastlina: jablana), leto 2024

ZAHODNA SLO (1 lokacija): Brje (ekološki nasad jablan)

SV SLO (1 lokacija):

OSREDNJA SLO (IHPS) (1 lokacija): Kasaze pri Petrovčah; Sadjarstvo Mirošan (ekološki nasad jablan)

Podatke beležimo v preglednico, ki je podana v prilogi 1.

SLIKOVNO GRADIVO ZA DOLOČEVANJE RAZLIČNIH STADIJEV VZHODNJAŠKEGA ŠKRŽATKA (*Orientus ishidae*)

Slika 1: Različne stopnje razvoja ličink vzhodnjaškega škržatka (*Orientus ishidae*); L1 do L5 (Foto: arhiv IHPS)

Ključ za določevanje ličink L1

- Poraščenost: Nizka gostota dlačic, le-te se nahajajo samo na zadnjem delu zadka.
- Obarvanost: Zadek je črn z zelo tankimi črtami bele barve.
- Razmerje med glavo in oprsjem približno 0,97. Glava in oprsje sta videti enako velika.
- Dolžina: 1,2-1,7 mm

Slika 2: Vzhodnjaški škržatek (*Orientus ishidae*) – ličinka L1 (Foto: arhiv IHPS)

Ključ za določevanje ličink L2

- Poraščenost: Večja gostota dlačic, še posebej na zadnjem delu zadka.
- Obarvanost: Obarvanost konice zadka je bolj črna, beli deli so manjši. Na oprsju (thoraxu) je preprost črno-beli vzorec, ki spominja na dve vzporedni črti, ki potekata vzdolž telesa.
- Komaj izglele ličinke L2 so v prvih urah bele barve in jih zlahka prepoznamo kot L2 (namreč pri ostalih stopnjah ličink vzhodnjaškega škržatka niso bele barve).
- Razmerje med glavo in oprsjem približno 0,79. Glava je nekoliko manjša kot oprsje.
- Dolžina: 1,7-2,3 mm

Slika 3: Vzhodnjaški škržatek (*Orientus ishidae*) – ličinka L2 (Foto: arhiv IHPS)

Ključ za določevanje ličink L3

- Na oprsju so vidne zasnove kril, dolge približno 1/2 dolžine oprsja.
- Poraščenost: Dlačice prisotne po celotnem zadku.
- Konica zadka je močno črno obarvana z drobno belo piko na vsaki strani.
- Na zadku je vidna rdeča obarvanost med segmenti.
- Razmerje med glavo in oprsjem približno 0,64. Glava je vidno manjša kot oprsje.
- Dolžina: 1,9-2,7 mm

Slika 4: Vzhodnjaški škržatek (*Orientus ishidae*) – ličinka L3 (Foto: arhiv IHPS)

Ključ za določevanje ličink L4

- Nastavki sprednjih kril so krajši od nastavkov zadnjih kril in segajo le do približno 2/3 ali 3/4 le teh.
- Poraščenost: Dlačice prisotne po celotnem zadku, ki izhajajo iz belih pik.
- Celotno telo je temnejše barve z manjšimi belimi pikami. Stičišča med deli oprsja so belo obarvana in so videti kot tri pike v vrsti.
- Močnejše vidna rdeča obarvanost med segmenti.
- Noge so delno rdeče barve.
- Razmerje med glavo in oprsjem približno 0,48. Glava je približno polovico manjša od oprsja.
- Dolžina: 2,6-3,6 mm

Slika 5: Vzhodnjaški škržatek (*Orientus ishidae*) – ličinka L4 (Foto: arhiv IHPS)

Ključ za določevanje ličink L5

- Obarvanost osebkov je različna: nekateri imajo temno črno obarvano telo, medtem ko so drugi belo-rožnato obarvani kot raki.
- Vrhovi nastavkov sprednjih in zadnjih kril so \pm poravnani in znatno podaljšani za zadnjo ravno oprsja; krila pa imajo trakove vzdolž telesa.
- Noge so delno rdeče barve.
- Razmerje med glavo in oprsjem je približno 0,40. Glava ne dosega polovice velikosti oprsja.
- Dolžina: 3,3-4,5 mm

Slika 6: Vzhodnjaški škržatek (*Orientus ishidae*) – ličinka L5 (Foto: arhiv IHPS)

Odrasel osebek (imago) vzhodnjaškega škržatka

Dolžina: 4,7-6,5 mm

Slika 7: Vzhodnjaški škržatek (*Orientus ishidae*) – odrasel (imago) (Foto: arhiv IHPS)